

clar...

REGIA ȘI TEXTUL DRAMATIC —

La prima vedere problematica tragediei în cinci acte *Romeo și Julieta* se poate reduce la acel un „băiat iubea o fată!... și părinții nu-i lăsau”, de care vorbește regizorul Val Mugur în cuvântul său din programul Teatrului Național din Iași. Însă această problematică trebuia în așa fel folosită de regie încât să apară limpezii cauzele tragediei, sau ca să ne exprimăm în limbajul regizorului Val Mugur, „de ce nu-i lăsau părinții”. Problematicele acestea simplă, îngustă chiar, s-ar putea spune, trebuia să servească de pîrghie principală în demonstrația pe care regia și actorii o făceau spectatorului, demonstrație care să-l convingă pe acesta din urmă că într-o asemenea societate ca aceea descrisă de Shakespeare, deznodămîntul tragediei nu putea fi un oarecare deznodămînt fatal, ci tocmai acela care cere jertfele iubirii. Pornind de la celebra apreciere a lui Lessing că în *Romeo și Julieta*, „dragostea e izvorul întregii acțiuni”, regia trebuia să folosească toate resursele pentru a demonstra cu argumentele scenei că *Romeo și Julieta* înseamnă victoria dragostei asupra urii (de altfel textul lui Shakespeare e limpede: „Ce greu blestem, pe ura voastră zace” / „Cum Dumnezeu vă bate prin iubire”), victoria umanismului asupra preceptelor feudale, „victoria familiei asupra numelui de familie”.

(Mariana Pirvulescu, în *cronica la Romeo și Julieta de W. Shakespeare — Teatrul Național din Iași. „România Liberă”, nr. 3581*)

SPECTACOLUL — Este de la sine înțeles că soarta unei asemenea piese o hotărăște în bună măsură spectacolul. Regizor talentat, Victor Ion Popa își pune singur în scenă piesele și le concepea anume pentru reprezentare. Aceasta nu înseamnă că lectura, de pildă, a rolului lui Ianke ar fi ceva mai puțin decît o desfătare artistică. Dar scena nu poate trăi în piesa lui Victor Ion Popa dacă nu clocoțește de căutarea pasionată a rezolvării

acestei probleme născută uimitor de neașteptat în viața celor trei prieteni. Și încă ceva: la Victor Ion Popa nu există eroi cărora nu le-ar necesita, într-o scurtă apariție scenică, o compoziție a rolului extrem de minuțioasă, singura capabilă să releve problematica complexă și adesea nerelozvată, ce-i macină. O asemenea înțelegere a spiritului piesei a fost însușită, în bună măsură, de regizorul Ion Olteanu. Decorurile, costumele, machiajul s-au conformat în chip fericit atmosferei autentice provinciale, de mahala, fără exagerări sau șarje. Din păcate însă, colectivul de actori i-a lipsit adesea omogenitatea în interpretare, contribuția fiecăruia la crearea atmosferei fiind pe parcurs, inegală. Se prea poate ca interpretarea strălucită studiată pînă în cele mai mici amănunte, echilibrată pînă la elucidarea tuturor trăsăturilor umane ale rolului, dată de Gheorghe Leahu lui Ianke să fi umbrit, într-o oarecare măsură, rolurile partenerilor inegali ca profunzime de expresie, alături de care a apărut. Nu putem însă să-i facem actorului Leahu o culpă din aceasta. Mai curînd regiei, care nu a sesizat și nu a intervenit la timp și eficient.

(Eugen Atanasiu, în *cronica la Tache, Ianke și Cadir, de V. I. Popa — Teatrul de Stat, Pitești. „România Liberă”, nr. 3578*)

INTERPRETAREA — Totuși, nici de data aceasta, jocul unor actori n-a fost lipsit de stridențe tributare tendinței de a înlocui creația artistică cu rutină meșteșugărească. Mulți actori n-au putut fi determinați de regie să nu vorbească numai pe scenă, ci să gîndească și mai ales să trăiască. Acestui fapt se datorește, de pildă, apariția palidă, fără putere de convingere a lui Safranyi Ferencz, interpretat de Vladimir Jurescu. În loc să reflecte prin resurse artistice adecvate ideile oferite de text, el utilizează ritmul accelerat în vorbire, note înalte în voce, dovezi de netăgăduit ale trăirii artificiale, neputînd transmite sentimentele dincolo de rampă.

(I. Capocean, în *cronica la Mi-reasa descultă de A. Sütö și Z. Hajdu. — Teatrul de Stat, Baia Mare. „Pentru socialism”, Baia Mare, nr. 690*)

...obscur

SINGURA ? — Deși mulți dintre elevi sînt dotați, calitățile lor sînt acoperite de o *pojghiță de impertinență și șmecherie*; era singura posibilitate a lor de a se impune într-o clasă dominată de filozofia quasifascistă a fiului colonelului Felecan.

(Magdalena Focșa, în *cronica la Nota zero la purtare, de V. Stoeneșcu și Oct. Sava — Studioul C. Nottara. „Informația Bucureștiiului”, nr. 820*).

A ÎMBOGĂȚIT-O ! — Este un merit al regiei piesei... de a fi orientat întreaga transpunere a ei pe scenă potrivit acestei concepții a autorului, concepție *îmbogățită cu problematica secolului al XIX-lea în principatele dunărene*: lupta pentru unitate și independență națională.

(I. Moise Aldan, în *cronica la Răzvan și Vidra de B. P. Hașdeu — Teatrul Național, Cluj. „Făclia”, nr. 2937*).

DELAPIDATOR DE... TRĂSĂTURI — În ultima analiză, *personajul este delapidat de odioasele lui trăsături de clasă și — în pofida evidenței — ne este impus ca un personaj simpatic.*

(Bazil Dunăreanu, în *cronica la Hagi Tudose, de B. Delavrancea — Teatrul de Stat, Orașul Stalin. „Drum nou”, nr. 3508*).

CE-AR SPUNE GALILEI SAU BRUNO ? — Învingerea prejudecăților brutale, a bigotismului și a obstacolelor, care stăteau în calea emancipării individului, nu duce la un *sentiment de beatitudine liniștită, ca în*

Italia, sau la o stare de exultanță și de optimism superficial, ci la atitudini mai grave, mai adinci, la o emancipare a individului care departe de a-l lipsi de probleme, îl face să simtă din plin răspunderea destinului său uman.

(*Cronică nesemnată, la Romeo și Julieta — Teatrul Național, Iași. „Flacăra Iașului”, nr. 2980*).

UN CURCUBEU — *Despre copii s-ar putea arboră pe cerul veacurilor de literatură beletristică un strălucit curcubeu de opere.*

(A. Crișan, în *avancronica la Cei de miine, de L. Demetrius. „Flacăra Roșie”, Arad, nr. 3019*).

„GENURI” și... „GENURI” — ...În această privință, regia și scenografia au mers pe un schematism — ca să spunem așa — istoric, redînd tale-quala „genul” anului 1912 și nu „genul” burgheziei engleze, în ceea ce conține el mai caracteristic pentru burghezie.

(Fl. Petrescu, în *cronica la Pygmalion — Turneul Teatrului Național, Cluj. „Steagul Roșu”, nr. 633*).

ÎN SFÎRȘIT... — Teatrul Național ne prezintă, în sfîrșit, o *operă dramatică chineză...*

Ceea ce vedem noi pe scena Naționalului *e din punct de vedere dramatic opera scriitorului sovietic Andrei Glova, care este nu numai un scriitor talentat, dar și filolog și orientalist foarte savant, scrisă după un poem clasic chinez.*

(Radu Popescu în *cronica la Cupa răsturnată — Teatrul Național, București. „Contemporanul”, nr. 493*).